

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jaroslava Škopka a soudců JUDr. Petra Kuchynky a JUDr. Ondřeje Szalonnáse ve věci

žalobkyně: **L. T. P.**, nar. X, státní příslušnost Vietnamská socialistická republika, X,
zastoupené JUDr. Zdeňkem Veberem, advokátem, Purkyňova 10,
301 00 Plzeň,

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**, IČ 00007064,
náměstí Hrdinů 1634/3, 140 21 Praha 4,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2018, č.j. MV-74037-9/SO-2016,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

[I] Předmět řízení

1. Žalobkyně se žalobou ze dne 19. 6. 2018, Krajskému soudu v Plzni doručenou

Shodu s prvopisem potvrzuje H. K.

dne 20. 6. 2018, domáhala zrušení rozhodnutí žalované ze dne 1. 6. 2018, č.j. MV-74037-9/SO-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), a vrácení věci žalované k dalšímu řízení. Napadeným rozhodnutím bylo podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), zamítnuto odvolání žalobkyně a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“ nebo „správní orgán I. stupně“), ze dne 8. 10. 2015, č.j. OAM-10945-29/DP-2015 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“), jímž byla zamítnuta žádost žalobkyně a platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání nebyla dle § 44a odst. 3 ve spojení s § 35 odst. 3 a § 37 odst. 2 písm. b) v návaznosti na § 56 odst. 1 písm. j) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), prodloužena, neboť byla zjištěna jiná závažná překážka pobytu žalobkyně na území ČR (žalobkyně neplnila účel povoleného pobytu).

2. Pobyt cizinců na území České republiky je upraven zákonem o pobytu cizinců. Správní řízení je upraveno správním řádem.

[III] Žaloba

3. Žalobkyně uvedla, že podala dne 21. 4. 2015 u správního orgánu I. stupně žádost o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání – osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“) dle § 44a odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Správní orgán I. stupně vycházel při svém rozhodnutí zejména z protokolu Státního úřadu inspekce práce, Oblastního inspektorátu práce pro Jihomoravský a Zlínský kraj (dále jen „oblastní inspektorát práce“) ze dne 15. 1. 2014, z něhož mj. vyplývá, že inspektory Státního úřadu inspekce práce byla dne 17. 7. 2012 na pracovišti v areálu drůbežářských závodů Vodňanské kuře, a. s. v Modřicích provedena kontrola zaměřená na dodržování pracovně právních předpisů, zaměřená zejména na zjištění, zda zde není umožňován výkon nelegální práce. Na místě bylo zjištěno celkem 23 státních občanů Vietnamské socialistické republiky, včetně žalobkyně, kteří na místě vykonávali pracovní činnost dělníků u výrobní linky. Předmětem jejich pracovní činnosti bylo porcování kuřat. Dále z kontrolního protokolu vyplývá, že uvedenou pracovní činnost tyto osoby vykonávaly v prostorách společnosti Vodňanská drůbež a. s., které má pronajaty JUDr. E. P. Žádný ze zastižených občanů Vietnamské socialistické republiky neměl s JUDr. E. P. uzavřen pracovně právní vztah. Zjištění pracovníci, včetně žalobkyně, vykonávali pracovní činnost na základě živnostenského oprávnění v rámci činnosti pro sdružení založené smlouvou o sdružení dle § 829 v té době platného občanského zákoníku (= zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů). Finanční odměna za vykonanou práci byla JUDr. E. P. zasílána jedenkrát za měsíc na účty osob zjištěných na místě a podnikajících na základě živnostenských oprávnění. Pracovní dobu měli zjištění cizinci rozvrženu ve dnech pondělí - pátek, 8 hodin denně. Oblastní inspektorát práce dospěl k závěru, že všechny osoby zjištěné dne 17. 7. 2012 při výkonu pracovní činnosti vykonávaly tuto činnost pro JUDr. E. P. osobně ve vztahu podřízenosti, jeho jménem a dle jeho pokynů. Zjištění cizinci se dle závěrů uvedených v kontrolním protokolu dopustili výkonu nelegální práce ve smyslu § 5 písm. e) bod 1 i 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
4. Žalobkyně doložila k žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu výpis z živnostenského rejstříku, ze kterého je patrné, že ke vzniku jejího živnostenského oprávnění došlo dne 30. 4. 2009 a bylo vydáno pro živnost volnou

ohlašovací s předmětem činnosti „Výroba, obchod a služby uvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Živnostenské oprávnění stále trvá. Žalobkyně uvedla při své výpovědi před správním orgánem I. stupně, že podniká v rámci sdružení podnikatelů, které si pronajalo prostory a zpracovává kuřata pro společnost Vodňanská drůbež, a. s., závod Modřice. Účastníci sdružení mají od této společnosti pronajaty prostory a technologie za odpovídající měsíční nájemné. Žalobkyně uvedla, že pracuje sama na sebe, nemá žádného nadřízeného. Pracovní pomůcky a oděvy si členové sdružení, resp. nyní společnosti, kupují sami.

5. Oblastní inspektorát práce i přes výpověď žalobkyně dospěl k závěru, že žalobkyně společně s jinými cizinci v areálu závodů Vodňanská drůbež, a. s. vykonávala závislou práci, a to bez platné pracovní smlouvy a rozhodnutí o povolení k zaměstnání. S tímto závěrem žalobkyně nesouhlasila z následujících důvodů.
6. Zákon jednoznačně definuje závislou činnost, když porušování příslušných ustanovení je zpravidla nazýváno jako švarcsystém. Podstatou švarcsystému je využívání práce osob, které navenek vystupují jako OSVČ, ačkoliv faktický vztah mezi společností a touto osobou naplňuje znaky závislé práce.
7. Dle § 2 odst. 1 zákoníku práce (od 1. 1. 2012) musí být splněny čtyři znaky, aby se jednalo o závislou činnost – nadřízenost zaměstnavatele (podřízenost zaměstnance), výkon práce jménem zaměstnavatele, podle jeho pokynů a osobně zaměstnancem. Definice podmínek závislé práce je - za mzdu, v pracovní době, na pracovišti a na náklady zaměstnavatele.
8. Pokud není splněn alespoň jeden z výše uvedených znaků, nejedná se o závislou činnost a je možné zaměstnat fyzickou osobu na živnostenský list. Ode dne 1. 1. 2012 rozšiřuje zákon o zaměstnanosti v § 5 odst. 1 nelegální práci o závislou práci fyzické osoby mimo pracovní právní vztah. V případě žalobkyně nebyla splněna jak podmínka nadřízenosti, tak jednání jménem zaměstnavatele, práce za mzdu a na náklady zaměstnavatele. Správní orgán při svém rozhodnutí nepřihlédl k obsahu smluv mezi žalobkyní a sdružením podnikatelů, když nezohlednil, že sdružení podnikatelů nemá právní subjektivitu a nemůže být tedy označeno za zaměstnavatele. Žalobkyně vykonávala činnost pro sdružení na svoji odpovědnost a také ji vykonávala. JUDr. E. P. byl jednotlivými účastníky sdružení smluvně zmocněn, aby ve vztahu ke třetím osobám vystupoval za účastníky sdružení jako jejich přímý zástupce a v mezích svých oprávnění. Je tudíž zcela vyloučen jakýkoliv vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi ním a účastníky sdružení. To vylučuje, že účastníci sdružení jednali podle pokynů JUDr. E. P. a jeho jménem, naopak JUDr. P. jednal jejich jménem a z jeho jednání vznikly účastníkům sdružení závazky. Sdružení nemá právní subjektivitu, a proto za účastníky sdružení vystupuje JUDr. P., což je plně v souladu s příslušnými právními normami a smlouvou o sdružení. Současně není v rozporu se zákonem, když má podnikatel svoji externí účetní firmu a daňového poradce, který mu veškeré účetní a daňové záležitosti obstarává.
9. Správní orgán I. stupně nezjistil dostatečně skutkový stav věci v nezbytném rozsahu, nedostatečně se vypořádal s definičními znaky závislé práce a řádně a přesvědčivě neodůvodnil, že každý jednotlivý znak závislé práce byl v daném případě naplněn. Žalobkyně v té souvislosti odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č.j. 6 Ads 46/2013-35, v němž kasační soud vymezil tři znaky, které musí být kumulativně splněny, aby se dalo hovořit o závislé práci podle § 2 odst. 1 zákoníku práce. Těmito znaky jsou soustavnost, osobní výkon práce a vztah nadřízenosti a podřízenosti

mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem. Nejvyšší správní soud konstatoval, že „společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků - zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu.“ Tyto skutečnosti však nebyly bez jakékoliv pochyby ve správním řízení prokázány.

10. Pokud tedy žalobkyně jako členka sdružení a rovněž toto sdružení podnikatelů dodrželo veškerá zákonná ustanovení, nelze, jak to činí žalovaná, označit toto jednání jako prostředek pro obcházení zákona. Je tedy zřejmé, že zamítnutí žádosti o prodloužení doby platnosti dlouhodobého pobytu bylo nedůvodné, neboť žalobkyně pracuje jako OSVČ.

[III] Vyjádření žalované k žalobě

11. Žalovaná se k věci vyjádřila v podání ze dne 3. 8. 2018. Žalobu navrhla jako nedůvodnou zamítnout, když odkázala na odůvodnění prvoinstančního i napadeného rozhodnutí a připomněla závěry vyjevené v rozsudcích Nejvyššího správního soudu (ze dne 13. 2. 2014, č.j. 6 Ads 46/2013-35), Krajského soudu v Brně (ze dne 13. 9. 2016, č.j. 36Ad 39/2014-73) a Krajského soudu v Českých Budějovicích (ze dne 26. 4. 2018, č.j. 50A 68/2017-29).

[IV] Původní rozhodnutí soudu, rozsudek Nejvyššího správního soudu

12. Krajský soud rozsudkem ze dne 30. 6. 2020, č.j. 30 A 153/2018-66 (dále jen „původní rozsudek KS“), žalobu zamítl, když mj. konstatoval, že stěžejní pro posouzení žaloby jsou závěry vyjevené Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Ads 272/2016-53 (kasační soud v tomto rozhodnutí rozhodoval o žalobě JUDr. E. P. proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 9. 2016, č.j. 36 Ad 39/2014-73). Krajský soud uzavřel, že Nejvyšší správní soud zodpověděl v rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Ads 272/2016-53, vše podstatné pro posouzení věci vedené Krajským soudem v Plzni pod sp. zn. 30A 153/2018.
13. Nejvyšší správní soud (ke kasační stížnosti žalobkyně) původní rozsudek KS zrušil, a to rozsudkem ze dne 8. 1. 2021, č.j. 2 Azs 285/2020-31 (dále jen „rozsudek NSS“). V něm kasační soud mj. uvedl následující: „[17] K ustanovením, která byla užita v daném řízení o žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu, se přitom váže bohatá judikatura, a to i v případech velmi podobných až totožných se stěžovatelčiným. V rozsudku ze dne 20. 8. 2020, č. j. 2 Azs 169/2019-25, Nejvyšší správní soud konstatoval, že 'k námitce stěžovatelky [Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců – poznámka Nejvyššího správního soudu], že rozsudek ve věci JUDr. P. byl v dané věci relevantní, Nejvyšší správní soud uvádí, že mohl sloužit jako jeden z podkladů pro rozhodnutí, nicméně z něj nelze přímo vyvozovat důsledky pro jiné osoby, natož v zcela odlišném typu řízení se zcela odlišným předmětem.' Tento závěr plně dopadá i na případ stěžovatelky. Ze závěrů přijatých v rozhodnutí oblastního inspektorátu práce ze dne 15. 1. 2014 a na něj navazujícího řízení tedy lze podpůrně vycházet, avšak případ stěžovatelky je nutno posoudit individuálně ve světle judikatury týkající se řízení o žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání. Není možné konstatovat, že závěry jiného soudního řízení ve

věci správního deliktu, které navíc na případ stěžovatelky nedopadá bezprostředně, poskytují dostatečnou odpověď na žalobní námitky uplatněné v řízení, jímž mělo být přezkoumáno rozhodnutí o žádosti o prodloužení doby platnosti povolení k dlouhodobému pobytu. Rozsudek krajského soudu je proto nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů.“.

[V] Nové posouzení věci soudem

14. Řízení ve správním soudnictví je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „soudní řád správní“ nebo „s. ř. s.“).
15. Podle § 75 odst. 1 soudního řádu správního, soud při přezkoumání rozhodnutí vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.
16. Podle § 75 odst. 2 věty první soudního řádu správního, soud přezkoumá napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů.
17. Soud rozhodl o věci bez jednání, neboť s tím obě strany souhlasily.
18. Žaloba není důvodná.
19. Dle § 44a odst. 3 zákona o pobytu cizinců *se na prodloužení platnosti povolení k dlouhodobému pobytu § 35 odst. 2 a 3, § 36 a § 46 odst. 3 a 7 vztahují obdobně.* Podle § 35 odst. 3 téhož zákona platí, že *dobu pobytu na území na vízum k pobytu nad 90 dnů nelze prodloužit, pokud ministerstvo shledá důvod pro zahájení řízení o zrušení platnosti tohoto víza.* Podle § 37 odst. 2 písm. b) téhož zákona *ministerstvo dále zruší platnost víza k pobytu nad 90 dnů, jestliže cizinec přestal splňovat některou z podmínek pro udělení víza, za podmínky, že důsledky tohoto rozhodnutí budou přiměřené důvodu pro zrušení platnosti víza. Při posuzování přiměřenosti ministerstvo přiblíží zejména k dopadům tohoto rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince.*
20. Dle § 56 odst. 1 písm. j) zákona o pobytu cizinců *dlouhodobé vízum (...) ministerstvo cizinci neudělí, jestliže pobyt cizince na území není v zájmu České republiky nebo je zjištěna jiná závažná překážka pobytu cizince na území.* Taková jiná závažná překážka pobytu může být podle judikatury kasačního soudu způsobena právě neplněním účelu pobytu po převážnou část doby platnosti předchozího pobytu (rozsudek ze dne 3. 3. 2016, č.j. 7 Azs 322/2015-43) nebo výkonem nelegální práce (rozsudek ze dne 27. 11. 2011, č.j. 7 As 82/201-81, ze dne 19. 1. 2012, č.j. 9 As 80/2011-69, ze dne 28. 5. 2014, č.j. 4 As 165/2013-50, či ze dne 16. 10. 2017, č.j. 6 Azs 302/2017-27).
21. Žalobkyně v žalobě nerozporovala tvrzení ministerstva, že popsanou práci, tedy čištění drůbežích žaludků v drůbežárně v Modřicích u Brna vykonávala. Sporným činila posouzení této práce jako práce závislé, vykonávané bez platné pracovní smlouvy a rozhodnutí o povolení k zaměstnání. Žalobkyně vytýkala správním orgánům, že *„nepřihlédly k obsahu smluv mezi žalobkyní a sdružením podnikatelů“,* když *„žalobkyně vykonávala činnost pro sdružení na svoji odpovědnost“.* Žalobkyně rovněž namítala, že *„JUDr. E. P. byl jednotlivými účastníky sdružení smluvně zmocněn, aby ve vztahu ke třetím osobám vystupoval za účastníky sdružení jako jejich přímý zástupce“,* čímž *„je zcela vyloučen jakýkoliv vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi ním a účastníky sdružení“,* resp. že *„účastníci sdružení jednali podle pokynů JUDr. E. P. a jeho jménem, naopak JUDr. P. jednal jejich jménem a z jeho jednání vznikly účastníkům sdružení závazky.“*
22. Stran skutkového stavu soud konstatuje, že součástí správního spisu je smlouva o sdružení založeného dne 2. 1. 2007, jejímž signatářem byla i žalobkyně. Z této smlouvy

vyplývá, že společníci se sdružují za účelem realizace společné podnikatelské činnosti při poskytování služeb, které jsou předmětem podnikání jednotlivých společníků s cílem snížení výdajů vynakládaných na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů.

23. Dále, žalobkyně v rámci účastnického výsledku (protokol ze dne 16. 9. 2015, č.j. OAM-10945-23/DP-2015) mj. vypověděla, že v současné době (tedy ke dni konání výsledku) pomáhá svým známým (jejich jména si nepamatovala) prodávat na burze v Ostravě s tím, že nic nenakupuje, neobjednává, jen pomáhá prodávat. Rovněž uvedla, že dříve pracovala v podniku na zpracování drůbeže v Brně (tři roky, od roku 2012), a to v části čištění žaludků. Celkem na lince pracovalo 20 osob. Žalobkyně neměla na tuto práci povolení k zaměstnání z úřadu práce, dle svých slov pracovala na základě živnostenského oprávnění a smlouvy o spolupráci. Její pracovní doba byla od pondělí do pátku (4.00 – 12.00), přítomnost na pracovišti byla kontrolována prostřednictvím čipové karty. K výkonu práce byla na místě zaškolená, kvalita práce byla kontrolována vedoucí (ta se nacházela na pracovišti). Žalobkyně byla odměňována podle počtu odpracovaných hodin, peníze dostávala jednou měsíčně na bankovní účet. Sociální a zdravotní bylo žalobkyni strženo z platu. Žalobkyni nebylo známo, kdo je vlastníkem vybavení a prostor, ve kterých pracovala.
24. Správní orgány dále připomněly, že Státní úřad inspekce práce, Oblastní inspektorát práce pro Jihomoravský a Zlínský kraj (dále jen „Oblastní inspektorát práce“), provedl dne 17. 7. 2012 v areálu společnosti Vodňanská drůbež, a. s., v Modřicích, kontrolu dle § 5 odst. 1 písm. a) v rozsahu § 3 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, a dle § 125 v rozsahu § 126 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti. Při kontrole byli v areálu při výkonu práce zjištěni cizinci vietnamské státní příslušnosti, kteří, podle Oblastního inspektorátu práce, vykonávali na místě dělnickou práci u výrobní linky. O výsledku kontroly byl dne 1. 11. 2012 pořízen protokol č.j. 17925/9.71/12/15.2, se závěrem, že uvedení cizinci, byť jako osoby samostatně výdělečně činné, vykonávali činnost, která vykazovala znaky závislé práce. Tuto činnost vykonávali pro JUDr. E. P., který jim tak umožnil výkon nelegální práce. Rozhodnutím Oblastního inspektorátu práce pak byl JUDr. E. P. uznán vinným, že se jako podnikající fyzická osoba dopustil správního deliktu dle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti tím, že umožnil výkon nelegální práce, neboť umožnil specifikovaným 23 cizincům výkon závislé práce mimo pracovněprávní vztah. Za tento správní delikt byla JUDr. P. uložena pokuta ve výši 7 300 000 Kč. Proti tomuto rozhodnutí brojil JUDr. P. odvoláním, které Státní úřad inspekce práce zamítl. JUDr. P. napadl rozhodnutí SÚIP žalobou u Krajského soudu v Brně. Krajský soud žalobu zamítl rozsudkem ze dne 13. 9. 2016, č.j. 36 Ad 39/2014-73. Nejvyšší správní soud pak rozsudkem ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Ads 272/2016-53, zamítl kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 13. 9. 2016, č.j. 36 Ad 39/2014-73.
25. Dle názoru zdejšího soudu, kasační soud vyslovil v rozsudku ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Ads 272/2016-53, několik obecných závěrů aplikovatelných na věc vedenou zdejším soudem pod sp. zn. 30 A 153/2018, byť žalobkyně přímo nebyla mezi oněmi triadvaceti občany Vietnamu, kteří byli Oblastním inspektorátem práce zjištěni dne 17. 7. 2012 při provedené kontrole.
26. Předně, v bodech [37] – [43] shora označeného rozsudku uvedl toto [kráceno a zvýrazněno (podtržením) Krajským soudem v Plzni]: „[37] *Stěžovatel byl potrestán za to, že umožnil 23 osobám vietnamské státní příslušnosti výkon nelegální práce, tedy práce, pro kterou tyto osoby neměly potřebné povolení. Klíčovým pro posouzení, zda se stěžovatel tohoto*

deliktu dopustil, je charakter práce, již tyto osoby vykonávaly. Pouze tehdy, pokud by se jednalo o práci závislou, by se stěžovatel daného deliktu dopustil. Jestliže by osoby vykonávaly práci z pozice osob samostatně výdělečně činných, v souladu se svým povolením k pobytu za účelem podnikání, stěžovatel by se deliktu nedopustil.

[38] Vymezením znaků závislé práce ve světle právní úpravy účinné od 1. 1. 2012 se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 2. 2014, č.j. 6 Ads 46/2013-35, publ. pod č. 3027/2014 Sb. NSS. V tomto rozsudku vymezil znaky, jež musí být naplněny, aby se dalo hovořit o závislé práci ve smyslu § 2 odst. 1 zákoníku práce. Těmito znaky jsou: 1. soustavnost, 2. osobní výkon práce a 3. vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem (kdy je práce vykonávána jménem zaměstnavatele a dle jeho pokynů). Nejvyšší správní soud konstatoval, že „společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu“.

[39] Co se týká znaku závislé práce spočívajícího ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, Nejvyšší správní soud v citovaném rozsudku uvedl, že „vztah podřízenosti zaměstnance vůči zaměstnavateli představuje nutně subjektivní kategorii. Rozhodující je tedy zejména to, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízený a to je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele. Pokud má ovšem správní orgán naplnění tohoto subjektivního znaku objektivně prokázat, musí zkoumat, zda je dána osobní závislost zaměstnance na zaměstnavateli a zejména co je její příčinou.“

[40] Krajský soud se jednotlivými aspekty činnosti, kterou cizinci pro stěžovatele vykonávali, zabýval z hlediska těchto judikатурních závěrů v bodech 36 – 43 svého rozsudku. Dospěl přitom k závěru, že šlo o práci závislou. Nejvyšší správní soud se s takovým posouzením věci ztotožňuje. Cizinci vykonávali neodbornou, rutinní práci v podniku zpracovávajícím drůbež. Pro výkon této práce měli stanovenou osmihodinovou pracovní dobu od pondělí do pátku, jejich příchody na pracoviště a odchody z něj byly elektronicky evidovány, přičemž za odpracovanou dobu byli cizinci placeni. Práci vykonávali podle pokynů jiných osob, za pomoci nástrojů, které jim tyto osoby opatřily. (...)

[43] Vzhledem k výše uvedenému není kasační námitka důvodná. Krajský soud se charakterem práce pečlivě zabýval a dospěl ke správnému závěru, že šlo o práci závislou. (...)“.

27. Kasační soud v bodech [44] – [48] dále konstatoval toto: „[44] Soud dle stěžovatele nesprávně posoudil charakter smlouvy o sdružení vytvořeného jím a (mimo jiné) cizinci pracujícími v areálu společnosti Vodňanská drůbež, a. s. Cizinci jakožto členové sdružení vykonávali dle stěžovatele svou práci jako osoby samostatně výdělečně činné, i z tohoto důvodu tedy nešlo o závislou práci.

[45] Ani tuto námitku nepovažuje Nejvyšší správní soud za důvodnou. Skutečnost, že byla uzavřena smlouva o sdružení, neznamená, že by bylo v takovém případě namísto bez dalšího přijmout fakt, že sdružené osoby nevykonávají závislou práci. Čili i přes formální existenci sdružení bylo třeba zabývat se faktickou povahou cizinci vykonávané práce a až na základě těchto zjištění učinit závěr o tom, zda je tato práce prací závislou. Takto krajský soud také

postupoval, Nejvyšší správní soud jeho postup výše aproboval.

[46] Takový pohled přitom neznamená, že by na jakoukoliv práci vykonávanou v rámci sdružení mělo být pohlíženo jako na práci závislou. Naopak, lze si představit mnoho podob sdružení, ve kterých budou sdruženy osoby samostatně výdělečně činné, z nichž bude každá odvádět „svůj“ díl práce, a to na své náklady, v čase, který si sama vymezí, případně s pomocí vlastních zaměstnanců vykonávajících ve vztahu k ní závislou práci. Například sdružení samostatně výdělečně činného instalatéra, zedníka a pokrývače pracující na stavbě rodinného domu či sdružení advokátů dle § 14 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii.

[47] Nejvyšší správní soud souhlasí se stěžovatelem v tom, že postavení jednotlivých členů sdružení nemusí být zcela rovné. Oušem soud v projednávané situaci posuzoval, zda byla nebo nebyla fakticky vykonávána závislá práce, přičemž jedním z kritérií tohoto posouzení byl právě vzájemný vztah, tedy nadřízenost a podřízenost mezi stěžovatelem a pracujícími cizinci. Vzhledem k tomu, že jediný žalobce byl ve sdružení ve vztahu k ostatním cizincům „nerovný“, spatřoval soud v této skutečnosti zcela správně naplnění jednoho ze znaků závislé práce.“

28. Pro posouzení (ne)důvodnosti žaloby (ve věci sp. zn. 30 A 153/2018) tak bylo významné (v kontextu žalobních bodů), zda práce, kterou žalobkyně vykonávala v předmětném drůbežářském závodě, byla, i přes uzavřenou smlouvu o sdružení, prací závislou (k tomu srov. bod [45] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne ze dne 15. 2. 2017, č.j. 1 Ads 272/2016-53, podle kterého „skutečnost, že byla uzavřena smlouva o sdružení, neznamená, že by bylo v takovém případě namístež bez dalšího přijmout fakt, že sdružené osoby nevykonávají závislou práci“, přičemž „i přes formální existenci sdružení bylo třeba zabývat se faktickou povahou cizinci vykonávané práce a až na základě těchto zjištění učinit závěr o tom, zda je tato práce prací závislou.“). Soud dospěl k závěru, že ano.
29. Není totiž pochyb o tom, že se v případě žalobkyně jednalo o závislou práci, tak jak ji definuje zákoník práce (§ 2 odst. 1), tedy šlo o práci, která je *vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě, a která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně*. Jak vyplývá z účastnické výpovědi, žalobkyně vykonávala neodbornou, rutinní práci v podniku zpracovávajícím drůbež. I v jejím případě byla pro výkon této práce stanovena osmihodinová pracovní doba (4.00 – 12.00) od pondělí do pátku, příchod na pracoviště a odchod z něj byly elektronicky evidovány a za odpracovanou dobu byla žalobkyně placena (peníze dostávala jednou měsíčně na bankovní účet). Sociální a zdravotní pojištění neplatila přímo žalobkyně, bylo jí strženo z platu. Práci vykonávala podle pokynů jiných osob, kvalita provedené práce byla kontrolována vedoucí.
30. Správní orgány tak posoudily charakter práce vykonávané žalobkyní správně, když uzavřely (viz str. 5 prvoinstančního rozhodnutí), že existence sdružení podnikatelů a účast žalobkyně na něm měla pouze zakrýt výkon závislé práce žalobkyně.
31. A stejně tak byl správný závěr o tom, že se v takovém případě jednalo o jinou závažnou překážku pobytu, neboť žalobkyně neplnila účel pobytu (= podnikání) po dobu platnosti předchozího pobytu (viz výše odkaz na judikaturu kasačního soudu). Správním orgánům proto nebylo možno, ve světle uplatněných žalobních námitek, cokoliv vytknout.
32. Vzhledem k tomu, že žaloba nebyla shledána důvodnou, soud ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s.

zamítl.

[VI] Náklady řízení

33. Žalovaný správní orgán, který měl ve věci plný úspěch, má podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. právo na náhradu důvodně vynaložených nákladů řízení před soudem proti žalobkyni, která ve věci úspěch neměla. Žalovanému správnímu orgánu však žádné specifické náklady soudního řízení nevznikly, a proto bylo rozhodnuto, že na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků právo. Pro závěr o výši náhrady nákladů řízení je rozhodující nikoliv mezitímní úspěch žalobkyně v řízení před Nejvyšším správním soudem, ale finální úspěch žalované v řízení před soudem krajským.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozsudku. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 31. 3. 2021

Mgr. Jaroslav Škopek v.r.
předseda senátu